

Nd.

847. Frumvarp til laga

[309. mál]

um breyting á lögum nr. 67 20. apríl 1971, um almannatryggingar.

Frá heilbrigðis- og trygginganefnd.

1. gr.

7. gr. laganna falli niður.

2. gr.

Orðið „fæðingarstyrks“ í 10. gr. falli niður.

16. gr. laganna falli niður.

3. gr.

25. gr. laganna orðist svo:

Framlagi atvinnurekenda, sbr. 20. gr., skal jafna niður á þá, sem hafa í þjónustu sinni launþega, sbr. 29. gr., með iðgjaldi, reiknuðu sem hundraðshluta af greiddum launum. Nær gjaldskylda til allra tegunda launa eða þóknana fyrir starf, hverju nafni sem nefnast, hvort sem greitt er í peningum eða á annan hátt. Sé greitt í hlunnindum, skal meta þau til peninga eftir sömu reglum og gilda um launaskatt. Hundraðshluti iðgjalds skal ákveðinn með reglugerð fyrir eitt ár í senn.

4. gr.

Við f-lið 29. gr. laganna bætist:

Með reglugerðarákvæði má ákveða nánar gildissvið þessa ákvæðis.

5. gr.

36. gr. laganna orðist svo:

Útgjöld slysatrygginga skulu borin af atvinnurekendum með greiðslu iðgjalda, álagðra samkvæmt ákvæðum þessarar greinar. Eigendur ökutækja og aflvéla, sbr. c-lið 29. gr., skulu þó standa skil á greiðslum vegna tryggingar þeirra, og sömu leiðis skulu launþegar samkvæmt c-lið 30. gr. standa skil á iðgjöldum sínum. Þá skal með reglugerð ákveða árlegt framlag til að standast kostnað af bótum vegna þeirra, sem getur í f-lið 29. gr.

Tryggingastofnunin skal ár hvert gera áætlun um bótagreiðslur og rekstrar-kostnað slysatrygginga næsta almanaksárs, að meðtöldu tillagi til varasjóðs, allt að 5% af útgjöldum.

Iðgjald af launþegum, sbr. a-lið 29. gr., skal reiknað sem hundraðshluti af greiddum launum, eins og þau eru skilgreind í 25. gr. Hundraðshluti iðgjalds skal ákveðinn með reglugerð fyrir eitt ár í senn með hliðsjón af fjárhagsáætlun Tryggingastofnunarinnar ásamt leiðréttingu vegna tekjuafgangs eða tekjuhalla næsta reikningsárs á undan.

Með reglugerð skal ákveða fast ársiðgjald vegna trillubáta, bifhjóla, vélsleða, reiðhjóla með hjálparvél og heimilisdráttarvéla og annarra meiri háttar heimilis-aflvéla.

Iðgjöld til slysatrygginga, önnur en þau, sem nefnd eru í 3. og 4. málsg., skulu ákveðin sem hundraðshluti af hæfilega áætlaðri stofnfjárhæð vegna hvers einstaklings.

6. gr.

Í stað b-liðar 1. málsg. 39. gr. laganna komi þrjár stafliðir, er orðist svo:

b. Að veita styrk til öflunar hjálpartækja, sem nauðsynleg eru vegna hamlaðrar líkamsstarfsemi eða vöntunar líkamshluta.

- c. Að veita styrk til æfingameðferðar eða þjálfunar vegna afleiðinga alvarlegra, langvinnra sjúkdóma eða slysa.
- d. Að veita styrk til aðgerða hjá tannlækni, umfram það sem 44. gr. nær til, þegar um er að ræða meðfædda galla, svo sem klofinn góm eða meiri háttar tannvöntun.

Stafliðir c-f í 1. málsg. 39. gr. verði stafliðir e-h, og aftan við málsgreinina bætist: Tryggingaráð setur reglur um greiðslu styrkja, samkv. stafliðum b—d. Afla skal greiðsluheimildar frá Tryggingastofnuninni fyrir fram. Tryggingayfirlæknir getur áskilið vottorð sérfræðings um nauðsyn hjálpartækis eða þjálfunar.

7. gr.

Á eftir orðinu „sjúkrahúsi“ í 1. málsg. 42. gr. laganna komi „þ. á m. fæðingarstofnun“.

8. gr.

Í stað stafliða f-h í 1. málsg. 43. gr. laganna komi stafliðirnir f-j, er orðist svo:

- f. Við fæðingu í heimahúsum, kostnað vegna aðstoðar ljósmóður, ákveðinn með þeim hætti, sem um ræðir í 46. gr., og að auki dagpeninga, jafnháa sjúkradagpeningum, í 10 daga frá því að fæðing hefst.
- g. Tannlækningar samkvæmt 44. gr.
- h. Óhjákvæmilegan ferðakostnað samlagslæknis til þeirra samlagssjúklinga, sem ekki eru ferðafærir sökum sjúkdóms síns ef um lengri vegalengd en 10 km er að ræða á landi eða nota verður skip eða flugvélar við flutninga.
Ferðakostnað þennan skal greiða að hálfu, ef læknir notar eigið farartæki, ella að $\frac{3}{4}$ hlutum.
- i. Óhjákvæmilegan flutningskostnað sjúks manns í sjúkrahús innanlands að $\frac{3}{4}$ hlutum, enda sé flutningsþörf svo brád og heilsu hins sjúka svo varið, að hann verði ekki fluttur eftir venjulegum farþegaflutningsleiðum. Sjúkraflutningur innanþéttar greiðist þó ekki og frá kostnaði við sjúkrabifreið dregst kostnaður vegna fyrstu 10 km. Sé fylgd nauðsynleg greiðast $\frac{3}{4}$ af fargjaldi fylgdarmanns, þótt um áætlunarferð sé að ræða.

Um kostnað flutnings milli sjúkrahúsa fer eftir því, sem kveðið kann að vera á um í lögum um heilbrigðisþjónustu.

- j. Óhjákvæmilegan ferðakostnað, eftir reglum er tryggingaráð setur og ráðherra staðfestir, fyrir sjúklinga sem þarfnast ítrekaðrar meðferðar hjá lækni eða í sjúkrahúsi með eða án innlagningar.

Í stað 3. og 4. málsg. 43. gr. komi ný málsgrein, er orðist svo:

Með reglugerð er einnig heimilt að ákveða viðtækari hjálp vegna veikinda en ákveðin er í þessari grein, þar á meðal að láta réttindi til greiðslu kostnaðar við tannlækningar ná til fleiri hópa en segir í 44. gr. og ákveða, með hliðsjón af ákvæðum þeirrar greinar, hvernig þátttöku skuli haga í tannlækniskostnaði viðbótarhópa.

9. gr.

44. gr. laganna orðist svo:

Fyrir tannlæknaþjónustu, veitta af heilsugæslustöðvum, skólatannlæknum eða á stofum tannlækna, sem Tryggingastofnun ríkisins hefur samning við, greiða sjúkrasamlög svo sem hér segir:

1. Fyrir börn 5 ára eða yngri 75% kostnaðar við hvers konar þjónustu.
2. Fyrir börn og unglunga 6—15 ára 50% af kostnaði við tannlækningar, aðrar en gullfyllingar, krónu- og brúargerðir og tannréttingar, en 37,5% af þessum aðgerðum. Sveitarfélögum skal skylt að leggja fram jafnmikið á móti. Þjónustan skal veitt hjá skólatannlækni eða heilsugæslustöð ef þess er kostur.
3. Fyrir 16 ára unglunga 75% kostnaðar við hvers konar þjónustu.

4. Fyrir unglunga, þótt eldri séu en 16 ára, skal greiða 75% kostnaðar við tannrétt-ingarmeðferð, sem hafin hefur verið áður en þeir urðu 16 ára, þar til meðferð er lokið.

Heimilt er að greiða 75% aðgerðar á 17—18 ára unglungi ef þörfin hefur komið upp fyrr, enda sé tryggingayfirlækni gerð grein fyrir því, þegar þörfin kemur upp eða a. m. k. áður en unglingurinn verður 17 ára, að rétt sé að fresta aðgerðinni og tryggingayfirlæknir samþykki það.

5. Fyrir elli- og örorkulífeyrisþega 50% kostnaðar, þó ekki við gullfyllingar, krónur eða brýr.

Heimilt er að hækka greiðslur fyrir þessa bótaþega, eftir reglum sem tryggingaráð setur, í 75%, eða fyrir langsjúkt fólk á stofnunum í 100%.

Í 100% er með sama hætti einnig heimilt að hækka greiðslur fyrir vangefna, sem metnir eru 75% öryrkjar og njóta fullrar tekjutryggingar.

10. gr.

45. gr. laganna orðist svo:

Sjúkrasamlag greiðir sjúkradagpeninga, ef samlagsmaður, sem orðinn er 17 ára og nýtur ekki elli- og örorkulífeyris, verður algerlega óvinnufær, enda leggi hann niður vinnu og launatekjur, sé um þær að ræða, falli niður.

Sjúkradagpeningar eru ekki greiddir lengur en 52 vikur samtals á hverjum 24 mánuðum. Þó er samlagsstjórn heimilt að ákveða að dagpeningar skuli greiddir lengur ef ljóst er að sjúklingurinn verður innan skamms annaðhvort vinnufær eða að unnt verði að ákveða örorku hans, tímabundið eða til bráðabirgða. Dagpeningar, sem nema minna en fullum sjúkradagpeningum, sbr. 4. og 5. mgr., skulu að jafnaði ekki greiddir lengur en 3 mánuði.

Samlagsmenn njóta sjúkradagpeninga frá og með 11. veikindadegi ef þeir eru óvinnufærir a. m. k. í 14 daga. Upphaf biðtímans miðast við þann dag, er óvinnuhæfni er staðreynd af lækni.

Fullir dagpeningar skulu ekki vera hærri en slysdagpeningar skv. 33. gr. og ekki lægri en kr. 1647 fyrir einstakling og kr. 448 fyrir hvert barn á framfæri innan 17 ára, þar með talin börn utan heimilis, sem umsækjandi sannanlega greiði með samkvæmt meðlagsúrskurði eða skilnaðarleyfisbréfi. Ekki skal þó telja með barn, er sjálf nýtur dagpeninga.

Fullra dagpeninga njóta þeir, sem fella niður heils dags launaða vinnu. Hálfra dagpeninga njóta þeir, sem fella niður launaða vinnu, sem nemur minna en heils dags vinnu, en a. m. k. hálf dags starfi. Sé felld niður launuð vinna, sem nemur minna en hálf dags starfi, greiðast dagpeningar er nema $\frac{3}{4}$ misstra launatekna, allt að hálfum dagpeningum. Launuð vinna merkir í grein þessari alla vinnu að beinni tekjuöflun, jafnt atvinnurekenda sem launþega.

Dagpeningar vegna starfa við eigið heimili, sem falla að fullu niður vegna veikinda, skulu nema fjórðungi fullra dagpeninga, að viðbættum $\frac{3}{4}$ hlutum sannaðra greiðslna fyrir heimilishjálp til fólks utan heimilis umfram heimilishjálp $\frac{1}{2}$ dag í viku allt að fullum dagpeningum. Slík útgjöld skulu sönnuð með skýrum kvittuðum reikningum, er tilgreini vinnutíma, greidd laun og nafnnúmer viðtakanda. Útgjöld umfram dagvinnukaup samkvæmt taxta hlutaðeigandi stéttarfélags teljast ekki með. — Umsækjandi sem nýtur dagpeninga vegna niðurfelldrar launavinnu, fær ekki fjórðung dagpeninga vegna niðurfalls heimilisstarfa en aftur á móti viðbót vegna útgjalda, samkvæmt framanskráðu.

Það skal ekki tálma greiðslu hálfra eða fullra dagpeninga vegna niðurfalls launaðrar vinnu samkv. 5. mgr. þótt umsækjandi geti sinnt léttu heimilisstarfi.

Nú tekur sjúklingur, sem unnið hefur heils dags launavinnu, upp allt að hálf dags launað starf í afturbata og er þá heimilt að greiða honum hálfra dagpeninga meðan svo stendur, þó ekki lengur en í 3 mánuði.

Við ákvörðun dagpeninga skal að jafnaði við það miða, hvernig störfum um-sækjanda hefur verið háttað síðustu 2 mánuðina áður en hann varð óvinnufær. Námsfólk á ekki rétt til dagpeninga vegna forfalla frá námi, nema að því leyti sem forföllin valda töfum á að námsáfangi náist.

Nú greiðir vinnuveitandi laun í veikindaforföllum og renna þá dagpeninga-greiðslur til hans þann tíma, að undanskilinni barnaviðbót, sem fellur niður, þó aldrei hærri greiðsla en nemur $\frac{3}{4}$ hlutum launanna.

Dagpeningar eru ekki greiddir þeim, sem í verkfalli á, nema hann hafi átt rétt til dagpeninga áður en verkfall hófst.

11. gr.

65. gr. laganna orðist svo:

Iðgjöld samkvæmt 25. og 36. gr. skal skattstjóri leggja á með tekju- og eignar-skatti og færa þau á skattskrá, sbr. 39. gr. laga nr. 68 1971, og skulu ákvæði 40.—43. gr. þeirra laga gilda um iðgjöld eftir því, sem við á. Þó skulu iðgjöld af öku-mönnum bifreiða lögð á af innheimtumönnum bifreiðaskatts og innheimt fyrir fram fyrir hvert bifreiðaskattár.

Í reglugerð samkvæmt 4. málsg. 36. gr. skal kveða á um álagningu og inn-heimtu ársiðgjalda vegna tækja þeirra, er þar greinir.

Gjald dagar iðgjalda skulu ákveðnir í reglugerð.

12. gr.

66. gr. laganna falli niður.

13. gr.

1. málsg. 67. gr. laganna orðist svo:

Iðgjöld til lífeyris- og slysatrygginga skulu innheimt af innheimtumönnum ríkissjóðs og sveitarsjóða eða sérstökum innheimtustofnunum, sbr. þó ákvæði 1. málsg. 65. gr. um iðgjöld af ökumönnum bifreiða og ákvæði næstu málsgreina hér á eftir. Ákvæði laga nr. 68 1971, þar á meðal um dráttarvexti og lögtaksrétt, gilda um innheimtu iðgjalda, svo og um innheimtu framlags sveitarfélaga til sjúkra-samlaga.

14. gr.

2. málsliður 1. málsg. 72. gr. laganna orðist svo:

Tekjur varasjóðs slysatrygginga eru vextir af höfuðstólnum ásamt tillagi sam-kvæmt 2. málsg. 36. gr.

15. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1979 og koma til framkvæmda við álagningu iðgjalda gjaldárið 1979 vegna gjaldstofna ársins 1978.

Ákvæði til bráðabirgða.

1. Við gildistöku laga þessara skulu höfuðstólsandvirði slysalífeyris og annað fé slysatrygginga renna til varasjóðs slysatrygginga. Úr þeim sjóði skal síðan inna af hendi eingreiðslur og greiðslur sjúkrahjálpar vegna bótaskyldra slysa, sem orðið hafa fyrir árslok 1978, svo og lífeyris og dagpeninga vegna tímabils fyrir árslok 1978.
2. Ráðherra er heimilt að fela Tryggingastofnun ríkisins að semja við tiltekin atvinnufyrirtæki um að þau taki í vinnu einn eða fleiri 75% öryrkja sem hafa vinnugetu, en nýtast ekki á vinnumarkaðinum, og hafa ekki verulegar aðrar tekjur til lífsviðurværis en bætur lífeyristrygginga. Meðan vinnusamningurinn

stendur greiðir vinnuveitandinn öryrkjanum fastakaup, en Tryggingastofnunin endurgreiðir:

75% af þeim launum sem öryrkinn fær greidd fyrsta starfsárið,
50% af þeim launum sem hann fær greidd annað starfsárið, og
25% af þeim launum sem hann fær greidd þriðja starfsárið og telst þá samningstímabili lokið.

Bætur til öryrkjans falla niður á starfstímabilinu.

Í reglugerð skal kveða nánar á um öryrkjavinnu þessa.

Greinargerð.

Í meðfylgjandi lagafrumvarpi um breytingar á almannatryggingalögum eru tekin upp þrjú höfuðatriði úr þeim tveimur stjórnarfrumvörpum um almannatryggingar, sem nú liggja fyrir Alþingi:

1. Gert er ráð fyrir breyttum fjárhagsgrundvelli slysatrygginga þannig, að horfið verði frá sjóðmyndun (að undanskildu tillagi til varasjóðs) og skiptingu í áhættuflokka og í stað vikugjalda komi iðgjald reiknað sem hundraðshluti af greiddum launum.
2. Í stað vikugjalda atvinnurekenda til lífeyristrygginga komi iðgjald reiknað sem hundraðshluti af greiddum launum.
3. Ákvæði eru um greiðslu ferðakostnaðar vegna itrekaðrar læknismeðferðar.
4. Ákvæðum um greiðslu tannlækniskostnaðar er breytt.

Að öðru leyti er yfirleitt ekki um efnisbreytingar að ræða, ef undan eru skildar smávægilegar breytingar á ákvæðum, sem breyta þarf hvort sem er í sambandi við ofangreindar breytingar.

Um einstakar greinar skal eftirfarandi tekið fram:

Um 1. gr.

Í stað þess að fella niður 7. gr. laganna mætti gera á henni breytingar. Hins vegar verður vart séð, að hennar sé þörf eftir breytingar þær, sem í frumvarpinu felast.

Um 2. gr.

Greinin er efnislega í samræmi við framlagt stjórnarfrumvarp.

Um 3. gr.

Greinin er í samræmi við framlagt stjórnarfrumvarp.

Um 4. gr.

Vegna breytinga á 36. gr. laganna er hér reglugerðarheimild til að auðvelda slysatryggingu íþróttamanna.

Um 5. gr.

Um ákvæði þessarar greinar skírskotast til almennra athugasemda hér að framan. Gert er ráð fyrir hærra varasjóðstillagi í 36. gr. laganna en í 21. gr., enda eru meiri sveiflur í útgjöldum slysatrygginga en lífeyristrygginga.

Um 6. gr.

Grein þessi er samhljóða ákvæðum í framlögðu stjórnarfrumvarpi. Vísast til athugasemda með því frumvarpi.

Um 7. gr.

Efni þessarar greinar leiðir af 2. gr. frumvarpsins.

Um 8. gr.

Sjá almennar athugasemdir, svo og athugasemdir með framlögðu stjórnarfrumvarpi. Í i-lið hefur verið fellt niður ákvæði þess frumvarps um flutning slasaðra manna, sem sett var vegna breytinga, sem ekki eru í þessu frumvarpi.

Um 9. gr.

Grein þessi er samhljóða tilsvarendi grein í framlögðu stjórnarfrumvarpi, að öðru leyti en því, að í 4. tölulið stendur „tryggingayfirlæknir“ í stað „trúnaðartannlæknir“.

Um 10. gr.

Greinin er samhljóða 7. gr. í framlögðu stjórnarfrumvarpi að öðru leyti en því, að aldursmark og upphæð dagpeninga er hið sama og gildir um sjúkradagpeninga nú.

Um 11.—14. gr.

Breytingar þær, sem í greinum þessum felast, eiga rót sína að rekja til þeirra breytinga, sem nefndar eru í 1. og 2. lið almennra athugasemda, svo og til breytinga, sem gerðar hafa verið á skattalögum.

Um 15. gr.

Gildistökuákvæðin eru orðuð í samræmi við ábendingu frá vararíkisskattstjóra.

Um ákvæði til bráðabirgða.

1. Hér er kveðið á um skil milli eldri fjárhagsgrundvallar slysatrygginga og hins nýja, sem frumvarpið gerir ráð fyrir.
2. Hér er kveðið á um heimild fyrir Tryggingastofnun ríkisins til að reyna nýja leið í atvinnumálum öryrkja.